

Fredade arter ska respekteras

SRF överklagar en dom som godkänner omfattande skydds jakt på den fridlysta och

Foto (hägn): Hans Ring

I februari kom en märklig dom från Kammarrätten i Sundsvall. Om inte den domen upphävs av Högsta förvaltningsdomstolen, så får alla rovdjur i renkötselområdet ett svagare skydd än tidigare. Svenska Rovdjursföreningen är med och driver målet i Högsta förvaltningsdomstolen.

I vintras ansökte två samebyar i Norrbottens län om skydds jakt på sammanlagt tolv järvar. Båda ansökningarna avslogs av Länsstyrelsen. Efter överklagande till Förvaltningsrätten i Luleå blev det nej där också. Men Kammarrätten i Sundsvall, som var nästa instans att överklaga till, tyckte annorlunda.

Kammarrättens dom innehöll väldigt märkliga resonemang, som allvarligt försvagar skyddet för alla rovdjur i renkötselområdet, det vill säga i ungefär halva Sverige. Kammarrättens dom har överklagats till Högsta förvaltningsdomstolen (HFD), både av Länsstyrelsen i Norrbottens län och av Svenska Rovdjursföreningen. Naturvårdsverket skickade en särskild skrivelse

till HFD, där de underströk betydelsen av att HFD ger prövningstillstånd, det vill säga tar upp överklagandena till behandling. Och det har HFD gjort. När detta skrivs har HFD ännu inte kommit fram till sina slutsatser i målet.

MÄRKLIGA TYCKANDEN AV KAMMARRÄTTEN
Kammarrätten inledde sitt resonemang i domen med att riksdagen 1977 slagit fast att samerna räknas som ett urfolk. Kammarrätten konstaterade också att enligt regeringsformen ska samernas möjligheter att behålla och utveckla sitt kultur- och

samfundsliv främjas, att det finns en lag som ger samerna särskilda rättigheter att använda sitt språk, och att renkötselrätten är en särskilt reglerad rättighet som innebär att samerna får använda mark och vatten för sitt traditionella levnadssätt.

Därefter kom det märkliga. Kammarrätten skrev:

”Det finns enligt Kammarrätten särskild anledning att beakta den särställning som de renköttande samerna har vid de olika bedömningar och intresseavvägningar som görs vid prövningen av förutsättningarna för skydds jakt.”

Detta tyckande från Kammarrättens sida har inget stöd i jaktlagen eller jaktförordningen. Det har inte heller stöd i någon av de lagar som Kammarrätten hänvisade till i stycket innan.

Ett villkor för skydds jakt är att den inte försvårar upprätthållande eller uppnående av en gynnsam bevarandestatus för järven i Sverige. Kammarrätten erkände i domen att järvstammen är mindre än referensvärdet för gynnsam bevarandestatus, och dessutom att den är minskande och att stammen i Norrbottens län är långt under länets minimivå. Trots det hävdade Kammarrätten sedan att det inte skulle försvåra uppnåendet av gynnsam bevarandestatus om man ”i särskilt rovdjursbelastade områden” där renkötsel bedrivs beviljar skydds jakt på ”ett mindre antal” järvar. Och därefter kom ytterligare ett märkligt tyckande från Kammarrätten:

Foto (hägn): Hans Ring

as – även av urfolk!

hotade järven, där jakten motiveras med urfolksrättigheter

”det framstår som orimligt att enstaka samebyar ska bära konsekvenserna av att den nationella miniminivån för gynnsam bevarandestatus inte uppnåtts”

Om de ändå skulle få jagas, oavsett hur det går med arternas bevarandestatus, så skulle det innebära att ett av lagstiftningens viktigaste villkor för skyddsjakt upphävs. Det skulle bli fritt fram att jaga alla rovdjur i norra halvan av Sverige till utrotningens brant.

Varje rovdjur i renskötselområdet påverkar en eller flera enstaka samebyar. Om de ändå skulle få jagas, oavsett hur det går med arternas bevarandestatus, så skulle det innebära att ett av lagstiftningens viktigaste villkor för skyddsjakt upphävs. Det skulle bli fritt fram att jaga alla rovdjur i norra halvan av Sverige till utrotningens brant. Ett sådant resonemang har absolut inget stöd i jaktlagstiftningen, och ingen annanstans i lagstiftningen heller.

ROVDJURSFÖRENINGENS ÖVERKLAGANDE
I Svenska Rovdjursföreningens överklagande underströk vi att järven inte har gynnsam bevarandestatus i Sverige. Vi påpekade också att när man bedömer om risken för allvarlig skada är så stor att skyddsjakt ska beviljas, då bör man ta hänsyn till att samebyarna får ekonomisk ersättning för förekomsten av järv och andra stora rovdjur. Skadan som rovdjuren orsakar bör inte betraktas som allvarlig om den inte är större än vad samebyarna förväntas tåla utifrån den ersättning de får. Och i de aktuella fallen fanns ingen dokumentation som visade att skadorna var större än vad som borde tålas.

Vi framförde också en hel del annan in-

formation som kan vara viktig för HFD att beakta, och som inte fanns med i Länsstyrelsens överklagande, bland annat om ersättningssystemets utveckling, om renskötselområdets oklara avgränsning, och om arbetet med så kallade toleransnivåer för rennäringens förluster till rovdjuren.

URFOLKS RÄTTIGHETER

De båda samebyarna företräds i det här målet av Jenny Wik Karlsson, som är jurist vid Svenska Samernas Riksförbund (SSR). Hon har i olika inlagor till HFD dels ifrågasatt Svenska Rovdjursföreningens rätt att överklaga Kammarrättens dom och dels försökt bemöta delar av vår argumentation. Och vi har svarat med nya inlagor där vi bemött hennes invändningar.

I en inlaga påpekade Wik Karlsson att myndigheter ska följa de internationella konventioner Sverige ratificerat, inklusive konventioner om urfolks rättigheter, och hänvisade till en inlaga från Sametinget där tre internationella konventioner nämndes: Europakonventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna (EKMR), FN:s konvention om civila och politiska rättigheter (ICCPR), samt konventionen om biologisk mångfald (CBD).

I Svenska Rovdjursföreningens svar påpekade vi att:

- ingen av de tre konventionerna säger att urfolk skulle ha rätt att utrota andra arter som har hemortsrätt i området,
- ingen av konventionerna ger urfolk rätt att glesa ut djurpopulationer så de riskerar att inte vara långsiktigt livskraftiga,
- ingen av konventionerna säger att urfolk skulle få jaga rödlistade arter i större utsträckning eller med lägre skaderekvisit än vad som gäller för andra människor.

För alla rovdjursarter i norra halvan av Sverige, och för en sund utveckling av rennäringen i samexistens med de stora rovdjuren, är det mycket viktigt att HFD tar fasta på detta. Och att HFD underkänner Kammarrättens försök att tolka jaktlagstiftningen utifrån egna tyckanden.

TORBJÖRN NILSSON

Järvungar filmade i Dalarna

– landets sydligaste föryngring

Foto: Ur videofilm från viltkamera, Länsstyrelsen i Dalarnas län

Järvungar springer fram bakom granarna, filmade i södra delen av Vansbro kommun.

I början av september meddelade Länsstyrelsen i Dalarna att man på en av sina fältkameror hade filmat järvungar i södra delarna av Vansbro kommun.

I förra numret av Våra Rovdjur berättade vi om en föryngring i norra Värmland, där Länsstyrelsens i Värmland kamera under våren fotograferat en järvhona bärande en unge i munnen. Det är ungefär nio mil mellan de båda dokumenterade händelserna och för en järv, även med ganska stora ungar, är nio mil ingen lång sträcka. Tanken infann sig – kan det vara samma familjegrupp som är fotograferad vid olika tidpunkter på året?

Men vid förfrågan till Lena Berg, rovdjursansvarig på Länsstyrelsen i Dalarna, framgår att det rör sig om två separata föryngringar. Ungarna i Dalarna filmades tillsammans med honan i slutet av juli. Inventeringsperioden är 1 februari – 31 juli och det beror ju förstas bland annat på att de senare under hösten kan röra sig längre sträckor, förklarar Lena Berg.

Det finns alltså två järvkullar så långt söderut och den i Vansbro är den hittills sydligaste i landet.

HANS RING